

Aan: leden van de gemeenteraad van Den Haag
College van B&W

Den Haag, 5 juni 2022

Betreft: aanbevelingen omtrent doelstellingen voor bomen

Geachte dames en heren,

In het coalitieakkoord (2019 - 2022) van de gemeente Den Haag staat: We kappen alleen bomen als het aantoonbaar niet anders kan.

De Nota Stadsbomen (RIS 307827, 2021) heeft zich ten doel gesteld om de ecosysteemdiensten te verhogen door te streven naar meer kroonoppervlak in de stad ('meer blad voor de stad'). Voorlopig is het doel vastgelegd om 5% meer bladoppervlak te realiseren in 2030. Daarnaast wil de gemeente een toekomstbestendig Haags stadsbomennetwerk.

Slechts 2% van de kapvergunningen is geweigerd

Het afgelopen jaar zijn er in Den Haag 3.941 kapvergunningen aangevraagd. Daarvan heeft de gemeente Den Haag er 76 geweigerd. Dat is minder dan 2%. Dit blijkt uit de tellingen door de Bomenstichting Den Haag van kapvergunningen tussen 1 april 2021 en 1 april 2022. Hieronder vallen de zgn dode en slechte bomen in de openbare ruimte (1.210 stuks). Hieronder vallen niet de dunningen, bomen met een stamomvang kleiner dan 30cm en de door de stormen omgewaaide bomen (in februari 2022 zijn ca 150 bomen omgewaaid).

De doelstelling 'alleen kappen als het aantoonbaar niet anders kan' is dus niet gehaald.

Voor de 3.595 verleende kapvergunningen is er maar voor 2.969 bomen een herplantplicht opgelegd. Dat betekent een verlies voor de stad van 626 bomen. En dan is het nog maar de vraag of de herplant daadwerkelijk is uitgevoerd, omdat handhaving op dit punt ontbreekt.

De Bomenstichting Den Haag heeft ook in 2015 een jaar lang de kapvergunningen geteld. Toen zijn toen 4.163 bomen gekapt, 1.691 bomen niet herplant en van 83 bomen is de kapvergunning geweigerd (net als bij deze tellingen minder dan 2%). Duidelijk is dat we in Den Haag te maken hebben met een structureel probleem: er komen steeds minder bomen in de stad te staan.

Grote bomen kappen = méér bomen herplanten

Met dit verlies komt ook die andere doelstelling onder druk te staan: 5% meer bladoppervlak in 2030. Die 5% is helaas boterzacht omdat bomen goede jaren (meer en groter blad) en slechte jaren kennen (minder en kleiner blad).

Verder vertonen bomen, die gekapt zijn, grote verschillen in stamomvang en kroonvolume met bomen, die herplant worden. Immers, alleen bomen met een stamomvang van 30 cm of meer zijn kapvergunningplichtig. De gerooide bomen uit deze tellingen hadden dus altijd een grotere stamomvang dan 30 cm en een groter kroonvolume dan de herplante bomen, die altijd een stamomvang hebben van minder dan 30 cm en een kleiner kroonvolume. Wil de gemeente werkelijk 5% meer blad voor de stad realiseren dan lukt dat alleen door flink meer bomen te planten dan er gekapt worden.

Herplantingsplicht is wel erg soepel

Daar komt nog bij dat de gemeente in geval van herplanting meestal de aanplant van een kleinere maat boom adviseert. Zo worden bomen van de 1^e grootte (die hoger kunnen worden dan 12 m, zoals eik, linde, esdoorn, paardenkastanje, iep) gaandeweg vervangen door bomen van de 2^e grootte (bomen die tussen 7 en 12 m hoog worden, zoals lijsterbes, magnolia, moerbeï). Bomen van de 2^e grootte worden op hun beurt weer vervangen door bomen van de 3^e grootte (bomen die lager blijven dan 7 m, zoals meidoorn, appel, gele kornoelje).

Dat veel minder bomen worden herplant en de boomgrootte geringer is hangt voor een belangrijk deel samen met de kap van bomen in tuinen. Eigenaren van tuinen, die kleiner zijn dan 100 m², krijgen zelfs geen herplantplicht opgelegd. Waar wel een herplantplicht wordt opgelegd gaat het vrijwel altijd om een kleinere boomgrootte.

Bomenfonds niet afdoende

In de periode tussen 1 april 2021 en 1 april 2022 is een bedrag van € 74.096 in het Bomenfonds gestort. Uitgaande van de kosten van € 1.500 om een boom te planten kunnen er voor dat bedrag 49 bomen gepland worden. Dat weegt niet op tegen het verlies van 626 bomen.

Verlies leefbaarheid en biodiversiteit niet uit het oog

Het behoeft geen betoog dat groen, bomen in het bijzonder, van onschatbare (ook cultuurhistorische) waarde zijn, voor de stad, voor de mens. De gemeente kan niet om de effecten heen van de klimaatramp en steeds extremere weersomstandigheden: hitte, overmatige regenval, verslechterde luchtkwaliteit, groot verlies aan biodiversiteit.

En toch; in plaats dat de verantwoordelijke wethouder meer en grotere groene ruimte claimt, heeft hij referentienormen voorgesteld van 8m² (centrum stedelijk), 16m² (gemengd stedelijk) of 24m² (suburbaan) om tegemoet te komen aan zijn collega-wethouders voor meer woningen en meer verharding van de openbare ruimte. Het is een schril contrast met de Nota Ruimte (2005), dat een richtgetal van 75m² groen per woning formuleerde. Hiermee geeft de gemeente blijk meer waarde te hechten aan meer woningen en verharding in Den Haag dan de leefbaarheid voor bewoners.

Vrijwel alle partijen dragen in hun verkiezingsprogramma's het groen een warm hart toe: er moet meer groen komen en meer bomen. Beter en meer onderhoud, meer kwaliteit. Om te weten hoe de partijen deze beloften waarmaken, heeft de Bomenstichting Den Haag hun stemgedrag in de gemeenteraad over groene onderwerpen bijgehouden gedurende drie verschillende perioden.

En wat blijkt? Als een politieke partij in het college komt, gaan andere belangen ineens zwaarder wegen: bouw van woningen en bedrijven, aanleg van wegen, vernieuwen van trambanen en de aanleg en asfalteren van fietspaden. Gevolg: meer verharding en minder groen (bijlage 1 en <https://www.bomenstichtingdenhaag.nl/berichten/haags-groen-is-kind-van-de-rekening-in-elk-college/>).

Conclusies

De trieste conclusie luidt dat de doelen voor deze collegeperiode om bomen alleen te kappen als het aantoonbaar niet anders kan, niet is gehaald. Bovendien zal het doel om 5% meer blad voor de stad te realiseren niet worden bereikt. In feite staan er steeds minder bomen in de stad en is er steeds minder blad voor de stad.

Aanbevelingen

Het moet echt anders. Om deze negatieve spiraal te doorbreken doet de Bomenstichting Den Haag de volgende aanbevelingen, zonder uitputtend te zijn.

- Vanwege de klimaat- en de biodiversiteitsramp zou de cruciale rol van groen en bomen – en dus de leefbaarheid in onze stad - leidend moeten zijn bij alle plannen en projecten, die elk college wil uitvoeren. Tot nu toe vormden de belangen van elke wethouder afzonderlijk een belemmering om deze overkoepelende visie te erkennen.
Eensgezindheid, een grote dosis creativiteit, innovatie en lef kunnen ons verder helpen.
- Om het verlies van bomen vanwege de kapvergunningen en het verlies aan kroonvolume bij het herplant van kleine boompjes van geringere grootte te compenseren, dient de gemeente flink méér bomen aan te planten. Particulieren kunnen bijdragen leveren door de herplant ook in kleine tuinen te verplichten met passende kleinere struiken. Te denken valt bijvoorbeeld aan vlinderstruik of struikvormende meidoorn.
De doelstelling om 5% meer kroonoppervlak te realiseren dient flink verhoogd te worden.
- Bij de aanvraag voor kapvergunningen dienen altijd alternatieve mogelijkheden om bomen te sparen beschreven te worden, opdat de vergunningverlener de keuze krijgt om bomen te behouden vanwege het groot openbaar belang. Tot nu toe is het enige alternatief dat de BEA bij 'projecten' beschrijft het verplanten van bomen. Het aanpassen van het plan/project wordt niet beschreven.
- De APV en het Belangenafwegingsformulier (BAF) dienen aangescherpt te worden.
- Ruimte voor meer bomen kan gevonden worden in verwijdering van verharding in de gehele stad.
- Het asfalt van fietspaden dient plaats te maken voor klinkers, opdat meer regenwater de wortels kan bereiken, evenals het asfalt binnen de centrumring, waar 30 km/uur de regel is. Alleen asfalt en verharding voor trams toestaan als beschermingsconstructies voor wortels worden aangelegd.
- Algemeen geldt dat niet alleen de stam van bomen beschermd dient te worden maar ook de wortels en kronen. Bij beschadigingen kunnen ziekteverwekkers makkelijk binnendringen, wat veelal leidt tot ziekte en uiteindelijk de dood.
- De Bomenstichting Den Haag heeft een 10-tal tips geschreven:
<https://www.bomenstichtingdenhaag.nl/berichten/10-puntenplan-met-bomen-een-beter-leven/>

Wij verzoeken u deze aanbevelingen mee te nemen in het coalitieakkoord voor de komende collegeperiode.

BIJLAGE 1 (zie voor nadere toelichting: <https://www.bomenstichtingdenhaag.nl/berichten/haags-groen-is-kind-van-de-rekening-in-elk-college/>)

Eindscore n.a.v. stemgedrag in de gemeenteraad over groene onderwerpen

